

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
GMINNEGO OŚRODKA POMOCY
SPOŁECZNEJ
W BIELSKU PODLASKIM ZA 2017 ROK

Bielsk Podlaski 2018-03-14

Spis treści

<i>I</i>	<i>Organizacja działalności Ośrodka Pomocy Społecznej</i>	<i>3</i>
<i>II</i>	<i>Wydatki budżetowe realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej</i>	<i>5</i>
<i>III</i>	<i>Świadczenia z pomocy społecznej i ich realizacja</i>	<i>6</i>
<i>IV</i>	<i>Działalność pracowników socjalnych</i>	<i>10</i>
<i>V</i>	<i>Świadczenia rodzinne i ich realizacja</i>	<i>12</i>
<i>VI</i>	<i>Realizacja gminnego programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie</i>	<i>15</i>
<i>VII</i>	<i>Potrzeby Ośrodka Pomocy Społecznej</i>	<i>18</i>

I. ORGANIZACJA DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim (zwany dalej Ośrodkiem) jest jednostką organizacyjną Gminy Bielsk Podlaski. Działa na podstawie obowiązujących przepisów prawa: Zarządzenia Nr 5/90 Wójta Gminy Bielsk Podlaski z dnia 22 czerwca 1990r w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Statutu zatwierdzonego Uchwałą Rady Gminy Bielsk Podlaski Nr XXVI/127/05 z dnia 30.03.2005 r. z późn. zm., Zarządzenia Nr3/12 z 02 maja 2012 r. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz aktów prawnych wydanych przez Radę Gminy, Zarząd Gminy, Wójta Gminy Bielsk Podlaski i Kierownika Ośrodka.

Ośrodek realizuje zadania wynikające bezpośrednio z ustaw z dnia:

- 1) 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz.1769 z późn.zm.),
- 2) 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz.1952 z późn. zm.),
- 3) 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. z 2005 r Nr 86, poz.732 z późn.zm.),
- 4) 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz.489 z późn. zm),
- 5) 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz.1875 z późn. zm.),
- 6) 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz.2046 z późn. zm.),
- 7) 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz.1938 z późn. zm.),
- 8) 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.),
- 9) 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1453 z późn.zm),
- 10) 29 stycznia 2004 r. o prawie zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz.1579),
- 11) 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. 2017 r., poz1383 z późn.zm.),
- 12) 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz.1778 z późn. zm.),

- 13) 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz.1390),
- 14) 19 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017 r, poz. 697 z późn. zm.),
- 15) 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2017 r., poz. 1832 z późn. zm.),
- 16) 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2017 r., poz. 2092 z późn. zm.)
- 17) 11 lutego 2016 r o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2017 r., poz.1851 z późn. zm.),
- 18) 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2016 r., poz.1860)

Podstawę gospodarki finansowej Ośrodka stanowi plan finansowy opracowany na każdy rok finansowy.

Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia odpowiadają okolicznościom uzasadniającym udzielenie pomocy oraz realnym możliwościom finansowym Ośrodka.

Pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa,
- 2) bezdomności,
- 3) potrzeby ochrony macierzyństwa,
- 4) bezrobocia,
- 5) niepełnosprawności,
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- 7) przemocy w rodzinie,
- 8) sieroctwa,
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo- wychowawcze,
- 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 13) alkoholizmu lub narkomanii,
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,

15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza:

- 1) na osobę samotnie gospodarującą – 634 zł,
- 2) na osobę w rodzinie 514 zł,

przy jednoczesnym wystąpieniu, co najmniej jednego z powodów wymienionych powyżej w pkt. 1-15 lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

Świadczenia z pomocy społecznej udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego, bądź innej osoby lub z urzędu.

Podstawą organizowania wszelkiej pomocy jest rozpoznanie potrzeb. Jest to zadanie pracownika socjalnego, osoby profesjonalnie przygotowanej do udzielenia pomocy bezpośrednio w środowisku zamieszkania osoby lub rodziny wymagającej pomocy. Pomoc społeczna może być udzielona również z urzędu. Podstawą przyznania świadczenia z pomocy społecznej jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania osoby, która o tę pomoc się ubiega. Poznaje się jej położenie i na tej podstawie planuje pomoc.

Pracownicy socjalni mają również obowiązek przeprowadzania wywiadów alimentacyjnych na zlecenie ośrodków pomocy społecznej z terenu całej Polski.

Pracownicy socjalni wykonują swoją pracę w terenie, a także przy kompletowaniu dokumentacji.

Stanowisko do spraw świadczeń rodzinnych prowadzi wydawanie i kompletowanie wniosków, wprowadzanie wniosków do systemu informatycznego „Świadczenia rodzinne”, generowanie sprawozdań. W okresie wzmożonych czynności związanych z wydawaniem i kompletowaniem wniosków „świadczenia rodzinne” pracują wszyscy pracownicy GOPS.

Ponadto pracownicy organizują pomoc osobom, rodzinom i grupom społecznym, prowadzą poradnictwo w sprawach socjalnych i pokrewnych, współdziałają z instytucjami i organizacjami z terenu naszej gminy i poza nią. Pracownik obsługujący świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego prowadzi postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, współpracuje z komornikami sądowymi i innymi instytucjami w tym zakresie.

Za nadzór merytoryczny i organizację pracy oraz odpowiedzialność finansową ponosi Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim.

II. WYDATKI BUDŻETOWE REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK

W 2017 r. wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej zamknęły się kwotą 7.088.426,00 zł. w tym:

1) na zadania własne	940.960,00 zł
2) na zadania zlecone	5.470.607,00 zł
3) na zadania własne dotowane z budżetu państwa	676.859,00.zł

w tym:

a) dofinansowanie programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	221.200,00 zł
b) dofinansowanie do wypłaty zasiłków okresowych i stałych	342.264,00zł
c) składka na ubezpieczenie zdrowotne za podopiecznych	9.275,00 zł
d) dofinansowanie zadań własnych GOPS	90.000,00 zł
e) Asystent rodziny	14.120,00 zł

Tabela nr 1. Wykonanie budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej na 2017 r. (w zł)

<i>Rozdział</i>	<i>Nazwa</i>	<i>Zadania własne</i>	<i>Zadania własne dotowanie</i>	<i>Zadania zlecone</i>	<i>Razem</i>
85202	<i>Domy Pomocy Społecznej</i>	355.474			355.474
85212	<i>Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny</i>			1.785.758	1.785.758
85213	<i>Składki na ubezpieczenia zdrowotne</i>		9.275	11.674	20.949
85214	<i>Zasiłki i pomoc w naturze</i>	19.125	234.046		253.171
85216	<i>Zasiłki stałe</i>		108.218		108.218
85219	<i>Ośrodek Pomocy Społecznej</i>	359.617	90.000		449.617
85295	<i>Pozostała działalność</i>	60.000	221.200		281.200
85205	<i>Przeciwdziałanie przemocy w Rodzinie</i>	1000			1000
85228	<i>Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi</i>			14.490	14.490
85228	<i>Usługi opiekuńcze</i>	106.789			106.789
85204	<i>Rodziny zastępcze</i>	20.767			20.767
85206	<i>Asystent rodziny</i>	18.188	14.120		32.308
85501	<i>Świadczenie wychowawcze</i>			3.658.559	3.658.559
85503	<i>Karta Dużej Rodziny</i>			126	126
	Ogółem	940.960,00	676.859,00	5.470.607,00	7.088.426,00

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

III. ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ I ICH REALIZACJA

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. w Gminie Bielsk Podlaski zamieszkiwało 6.830 mieszkańców. Ośrodek Pomocy Społecznej w 2017 r. udzielił wsparcia 826 osobom. Systemem pomocy społecznej objęto, więc 12,09% mieszkańców gminy Bielsk Podlaski, w tym:

- 1) w ramach zadań własnych i zleconych 299 rodzin o łącznej liczbie osób w tych rodzinach 826,
- 2) wyłącznie w formie pracy socjalnej 24 rodzinom.

W 2017 r. pracownicy socjalni przeprowadzili 836 wywiadów środowiskowych, rozeznając środowiska pod względem ich sytuacji rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej, mieszkaniowej i materialnej. Pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej udzielono 24 rodzinom, a ogółem 826 osobom. Wydano 1057 decyzji administracyjnych.

Zasiłki i pomoc w naturze z zakresu zadań własnych

Pomoc w formie zasiłków celowych przeznaczona była głównie na zakup żywności, opału, leków, odzieży, sprzętu gospodarstwa domowego, opłat za energię elektryczną, remont mieszkania, zakup środków czystości.

W ramach świadczeń w naturze Ośrodek współpracował z Referatem Inwestycji i Gospodarki Komunalnej Urzędu Gminy Bielsk Podlaski, który dowiózł opał do miejsca zamieszkania podopiecznych, pozyskany z zasobów własnych gminy. Pomoc uzyskało 10 osób.

Tabela nr 2. Zadania własne w 2017 r.

<i>Forma pomocy</i>	<i>Liczba osób, którym przyznano świadczenie</i>	<i>Liczba świadczeń</i>	<i>Kwota świadczeń w zł</i>
<i>Posilek – obiady w szkole</i>	286	39.719	157.500
<i>Zasiłek okresowy* z tego:</i>	103	700	235.815
<i> środki własne</i>	1	1	.....1.770.....
<i> dotacja</i>	x		234.045
<i>Zasiłki celowe i w naturze w tym:</i>	163	x	95.316
<i>Zasiłki celowe specjalne</i>	10	15	2.860
<i>Oplata za DPS</i>	15	165	355.474

* Od 2008 r. gminy otrzymują dotację celową na pokrywanie wydatków na zasiłki okresowe w części określonej w art. 38 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka.

Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Na realizację powyższego Programu przeznaczono w 2017 r. ogółem **281.200 zł.** z czego środki własne gminy wynosiły **60.000. zł.**, a dotacja z budżetu państwa **221.200 zł.**

Ośrodek Pomocy Społecznej wykonywał zadania wynikające z realizacji Programu poprzez zapewnienie gorącego posiłku dla dzieci w szkołach, w PSS Restauracja „Podlasianka” w Bielsku Podlaskim, internatach, bursach, ośrodkach szkolno-wychowawczych.

W ramach realizacji Programu pomocą w formie gorącego posiłku lub zasiłku na żywność objęto 601 mieszkańców Gminy Bielsk Podlaski. Z pomocy w formie posiłków korzystały 286 osób, z zasiłku celowego na żywność 277 osób (koszt 1 świadczenia to 226,63 zł), ze świadczenia rzeczowego w postaci paczki żywnościowej 316 osób.

Środki na realizację powyższego Programu Ośrodek Pomocy Społecznej wykorzystał w 100%.

Zasiłki i pomoc w naturze z zakresu zadań własnych dotowanych z przeznaczeniem na wypłatę zasiłków stałych ze składkami zdrowotnymi

W ramach zadań własnych dotowanych z zakresu pomocy społecznej (zasiłki stałe oraz składka zdrowotna) Ośrodek udzielił pomocy na kwotę **117.493 zł.**

Tabela nr 3. Zadania własne z dotacją w 2017 r.

<i>Forma pomocy</i>	<i>Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie</i>	<i>Liczba świadczeń</i>	<i>Kwota świadczeń w zł.</i>
<i>Zasiłki stałe ogółem</i>	22	204	108.218
<i>w tym z przeznaczeniem dla:</i>	x	x	x
<i>-osoby samotnie gospodarującej</i>	19	168	94.565
<i>-osoby pozostającej w rodzinie</i>	3	36	13.653
<i>Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały</i>	20	183	9.275

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej

Zgodnie z **ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych** (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1793 z późn. zm.) do zadań zleconych gminy należy wydawanie decyzji, o których mowa w art. 54 (potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przez okres 90 dni), w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniających kryterium dochodowe, o którym

mowa w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1769 z późn. zm.), w przypadku, których nie zachodzi okoliczność, o której mowa w art. 12 tej ustawy.

W celu ustalenia sytuacji dochodowej i majątkowej świadczeniobiorcy, o którym mowa w art. 2 ust. 2, przeprowadza się rodzinny wywiad środowiskowy na zasadach i w trybie określonym w przepisach o pomocy społecznej.

W 2017 r. wydano 5 decyzji w sprawie potwierdzenia prawa do wyżej wymienionych świadczeń.

Skierowania do domu pomocy społecznej

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Do skorzystania z prawa pobytu w domu pomocy społecznej konieczne jest zaistnienie przesłanek określonych przepisami ustawy o pomocy społecznej: konieczność całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności; brak możliwości samodzielnego funkcjonowania przez osobę w codziennym życiu; brak możliwości zapewnienia tej osobie przez gminę niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności: mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka; małżonek, zstępni przed wstępnymi, gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Zgodnie z art.61 ust.3 ustawy o pomocy społecznej w przypadku niewywiązywania się osób z obowiązku opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Gminie natomiast przysługuje prawo dochodzenia zwrotu poniesionych na ten cel wydatków.

Odpłatność za pobyt mieszkańca gminy w domu pomocy społecznej ciąży na gminie tylko wówczas, gdy on sam i osoby mu bliskie nie wnoszą takiej opłaty. Pobyt w DPS jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego utrzymania. W domu pomocy społecznej o zasięgu powiatowym (Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Brańsku) średni miesięczny koszt utrzymania ustala starosta i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później niż do 31 marca każdego roku. Jeśli dochody pensjonariusza są zbyt niskie i nie wystarczają, na co miesięczne opłaty, gmina musi wziąć na siebie to zobowiązanie w części lub w całości.

W okresie od 1.01.2017 r. do 31.12.2017 r. wydatki na DPS wyniosły **355.474 zł**. W 2017 r. wydano 2 decyzje kierujące mieszkańca do DPS-u. Według stanu na dzień

31.12.2017 r. w placówkach tych zamieszkało 15 osób. Ośrodek Pomocy zastępczo ponosi odpłatność za 15 osób przebywających w domach pomocy. Jedna rodzina pokrywa całkowitą odpłatność, natomiast jedna rodzina ponosi częściową odpłatność.

▪ Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze, jako zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym, świadczone są osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione z powodu samotności lub niemożności zapewnienia jej przez rodzinę. Usługi obejmują pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opieki higienicznej, zalecanej przez lekarza pielęgnacji oraz zapewnienia kontaktów z otoczeniem

Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą zostać przyznane osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi przyznawane są także osobom w rodzinach, ale rodzina nie jest w stanie zaspokoić potrzeb w zakresie opieki. Cena usług opiekuńczych za rok 2017 wynosiła 13,00 zł brutto za godzinę

Usługi opiekuńcze świadczone były w 15 środowiskach, koszt usług to 128.318 zł. Jest to koszt naliczonej odpłatności za usługi dla osób objętych tym wsparciem. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone były dla 2 osób to jest 414 świadczeń, koszt usług wyniósł 14.490 zł. Cena 1 godziny specjalistycznych usług wynosiła 35 zł. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są zadaniem zleconym gminie wynikającym z ustawy o pomocy społecznej art. 18 pkt.3 realizowane są w drodze Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. z 2005 r. Nr 189 poz.1598) oraz ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r poz.882 ze zm.)

IV. DZIAŁALNOŚĆ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH

Praca socjalna

Jednym z głównych zadań gminy w zakresie pomocy społecznej jest wykonywanie pracy socjalnej. Praca socjalna dotyczy niemal każdej rodziny zgłaszającej się po pomoc do Ośrodka. Jest to jedna z bardzo ważnych i pracochłonnych form pomocy, polegająca przede wszystkim na dotarciu do świadomości klienta, że pracownik socjalny chce i może mu

pomóc, pod warunkiem, że on sam zaangażuje się w proces zmian. Pracownicy socjalni wpływają na zmianę życia indywidualnych osób oraz rodzin, którym służą w przypadkach nagłych sytuacji kryzysowych, jak i codziennych, osobistych problemów.

Praca socjalna jest ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny. To działalność ułatwiająca jednostkom, grupom, środowiskom adaptację w zmieniających się warunkach życia. Jej ostatecznym celem jest umożliwienie osobom i rodzinom kierowania własnym postępowaniem oraz zdobycie niezależności w zabezpieczeniu warunków niezbędnych dla realizacji egzystencji godnej człowieka.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. W kontrakcie socjalnym opracowuje się ocenę sytuacji osoby lub rodziny oraz formułuje cele, które ma osiągnąć osoba lub rodzina dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej.

Narzędzie to określa również uprawnienia i zobowiązania stron (pracownika socjalnego oraz osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc), w ramach wspólnie podejmowanych działań.

W związku z tym, kontrakt socjalny może być zawierany w określonym etapie metodycznego działania, po pełnym rozpoznaniu i ocenie sytuacji osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc.

Odmowa zawarcia lub niedotrzymanie postanowień kontraktu przez osobę lub rodzinę może stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylenia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Pomoc pracowników socjalnych w skompletowaniu dokumentów w celu uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, świadczeń wychowawczych, świadczeń rodzinnych, ustalenia prawa do emerytury lub renty przyniosła efekt w 751 przypadkach, co spowodowało uzyskanie własnego lub dodatkowego dochodu przez podopiecznego

Podnoszenie kwalifikacji

Podnoszenie kwalifikacji oraz szkolenia pracowników: W 2017 roku pracownicy OPS korzystali ze szkoleń komercyjnych. Tematyka szkoleń była różnorodna, dotyczyła zmian w ustawie o pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, z funduszu alimentacyjnego, świadczeń opiekuńczych, szkolenie z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ochrony danych osobowych. Szkolenie z zakresu Programów Aktywności Lokalnej, z zakresu aktywizacji społeczno – ekonomicznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Szkolenie z zakresu realizacji świadczenia wychowawczego 500+. Kurs specjalizacji I stopnia z zakresu pracy socjalnej.

V. ŚWIADCZENIA RODZINNE I ICH REALIZACJA

Świadczenia rodzinne

Ze świadczeń rodzinnych w 2017 r. skorzystało 283 rodziny z dziećmi do 24 roku życia na utrzymaniu. Wiele rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych to rodziny ubogie, gdyż u 37,46 % ogółu beneficjentów przeciętny dochód na osobę w rodzinie nie przekroczył kwoty do 400 zł warunkującego prawo do świadczeń rodzinnych, dochód w przedziale 400-674 zł – 17,31 % rodzin korzystających ze świadczeń, dochód rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym w przedziale 674-764 zł – 2,83 % rodzin, natomiast dochód powyżej 764 zł – kwalifikuje do świadczenia rodzinnego na zasadzie złotówka za złotówkę, którą określa art.5 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Rodzina może skorzystać z prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka gdzie kryterium wynosi do 1922 zł na osobę w rodzinie.

W okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. liczba świadczeń rodzinnych wyniosła ogółem 7.852 na ogólną kwotę 1.485.332 zł. Około 41.34 % rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych to rodziny, w których wychowuje się jedno lub dwoje dzieci. Rodziny wielodzietne (z trojgiem dzieci) stanowią 14,13 % ogółu rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego, z 4 i więcej dzieci to 5,30 % rodzin.

Dodatki do zasiłków rodzinnych

Dodatki nie mogą być wypłacone bez uprawnienia do zasiłku rodzinnego. Wyjątek stanowi nabyte prawo do zasiłku wychowawczego przed dniem 01 maja 2004 r.

Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe

Ośrodek Pomocy Społecznej opłaca **składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe** dla 25 osób opiekujących się dzieckiem niepełnosprawnym lub samotną osobą z orzeczonym znacznym stopniem niepełnosprawności na kwotę 71.551,95 zł. Należy nadmienić, że aktualnie Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach realizacji świadczeń rodzinnych obsługuje **283** rodziny otrzymujące świadczenia rodzinne, w tym 223 rodzinom wypłacane są zasiłki pielęgnacyjne lub świadczenia pielęgnacyjne.

Tabela nr 4. Świadczeniobiorcy i wydatki na świadczenia rodzinne w 2017 r.

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba Świadczeń	Kwota Świadczeń
------	------------------	------------------	-----------------

1	Zasilek rodzinny	3.949	471.033
2	Dodatki do zasiłków Rodzinnych, w tym z tytułu:	1.919	196.642
2.1	Urodzenia dziecka	15	15.000
2.2	Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	9	3.520
2.3	Samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	0	0
2.4	Samotnego wychowywania dziecka	92	17.756
2.5	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego:	150	16.020
2.5.1	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	24	2.160
2.5.2	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	126	13.860
2.6	Rozpoczęcia roku szkolnego	238	23.800
2.7	Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania:	580	41.340
2.7.1	Na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	30	3.390
2.7.2	Na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której jest szkoła	550	37.950
2.8.	Wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	835	79.325
3	Zasiłki rodzinne z dodatkami (poz.1+2)	5.868	667.675
4	Zasiłki pielęgnacyjne	1.395	213.435
5	Świadczenia pielęgnacyjne	223	313.538
6	Specjalny zasiłek opiekuńczy	130	67.087
7	Świadczenia opiekuńcze	1.748	594.060
8	Razem świadczenia	7.616	1.261.735
9	Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia	46	46.000
10	Świadczenie rodzicielskie	190	177.597
11	Ogółem	7.852	1.485.332
12	Świadczenie wychowawcze (500+)	7.228	3.603.368
13	Zasilek dla opiekuna	88	45.483

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka.

Świadczenie Wychowawcze 500+

Ośrodek Pomocy Społecznej od dnia 01 kwietnia 2016 roku realizuje zadania , wynikające z ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku „ O pomocy państwa w wychowywaniu dzieci”.

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dzieci, w tym z opieką nad nimi i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Świadczenie wychowawcze przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka do dnia ukończenia przez dziecko 18 roku życia.

Świadczenie wychowawcze przysługuje w wysokości 500,00 zł. miesięcznie na dziecko w rodzinie.

Świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800,00 zł. lub 1.200,00zł, jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne. W przypadku ubiegania się o świadczenie wychowawcze wyłącznie na drugie dziecko w wieku do 18 roku życia, nie przelicza się dochodu rodziny.

W okresie od 01 stycznia 2017r. do 31 grudnia 2017 roku wydano 465 decyzji dotyczących świadczenia wychowawczego. Wypłacono 7.228 świadczeń wychowawczych na ogólną kwotę 3.603.368 zł..

Ze świadczeń wychowawczych korzystało 378 rodzin, w tym 17 rodzin, w których wychowuje się dziecko niepełnosprawne, oraz 171 rodzin, w których wychowuje się jedno dziecko (t.j. we wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego wśród członków rodziny wskazane jest tylko jedno dziecko).

Fundusz Alimentacyjny

Ośrodek Pomocy Społecznej w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. wypłacił świadczenia z funduszu alimentacyjnego dla 39 uprawnionych dzieci na ogólną kwotę **117.890 zł**. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacane są dla **27** rodzin. Przeciętne miesięczne wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego wynosiły **9.824,17 zł**, a przeciętna wysokość świadczenia wynosiła **251,90 zł**. W okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. na rachunek bankowy GOPS w Bielsku Podlaskim wpłynęła kwota **37.450,94 zł** tytułem ściągniętych przez komornika należności od dłużników alimentacyjnych.

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych z tytułu funduszu alimentacyjnego

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim zarejestrował 20 dłużników alimentacyjnych zamieszkałych na terenie gminy Bielsk Podlaski mających

zaległości z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r.

- 1) wystosowano wezwanie o przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego do 11 dłużników alimentacyjnych,
- 2) przeprowadzono wywiad alimentacyjny u 7 dłużników alimentacyjnych,
- 3) poinformowano PUP o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużników alimentacyjnych w 3 przypadkach,
- 4) przekazano komornikowi oraz innym ośrodkom informację mającą wpływ na egzekucję z wywiadu alimentacyjnego w 7 przypadkach,
- 5) wszczęto postępowanie dotyczące uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych w 1 przypadku,
- 6) przekazano informację gospodarczą do Biura Informacji Gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów w 35 przypadkach.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim otrzymał dotację z budżetu państwa na realizację świadczeń rodzinnych kwotą **1.810.877 zł**, wykonanie wyniosło 1.785.758,05 zł, z czego kwota 1.658.981,03 zł przeznaczona została na wypłatę świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i z funduszu alimentacyjnego oraz 53.592,84 zł na składkę emerytalno-rentową za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne, 18.067,41 zł za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy, oraz 6.140,29 zł za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna. Kwota 48.976,48 zł była wydatkowana na pokrycie kosztów związanych z realizacją świadczeń rodzinnych, zakupem materiałów biurowych, wynagrodzeniem pracowników oraz opłacenie porto od przelewów pocztowych.

W okresie od 1 stycznia 2017 r. do dnia 31 grudnia 2017 r. przyjęto 312 wniosków oraz pism w sprawie przyznania świadczeń rodzinnych i wydano 387 decyzji oraz 162 zaświadczenia i pisma osobom zainteresowanym, jak również instytucjom. W sprawach świadczenia wychowawczego 500+ przyjęto 444 wnioski i wydano 465 decyzji.

Bieżące wypłaty świadczeń rodzinnych dokonywane są w terminie do 30- go dnia każdego miesiąca na osobiste konta bankowe, za pośrednictwem kasy w Urzędzie Gminy Bielsk Podlaski, lub Urzędu Poczтового.

VI. Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Bielsk Podlaski za 2017 r.

Zgodnie z art. 6 ust.2 pkt 1 oraz art. 9 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz.1515 z późn. zm.) GOPS przedkłada sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Na terenie Gminy Bielsk Podlaski, od wielu lat, podejmowane są działania mające na celu pomoc rodzinom dotkniętym przemocą domową. Starania te znajdują swoje odzwierciedlenie m.in. w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny powołany przez Radę Gminy Bielsk Podlaski w dniu 15 czerwca 2011r. monitoruje działania podejmowane na terenie Gminy Bielsk Podlaski przez poszczególne organizacje i instytucje oraz w ramach swoich kompetencji podejmuje działania zmierzające do realizacji założeń Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. (Dz. U. Nr 9, poz. 1245) w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzoru formularzy „Niebieskie Karty” (NK) ustala cztery formularze NK- A, B, C, D. Do realizacji tej procedury zobligowani są przedstawiciele fundacji, policji, ośrodków pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i duchowni. Wszczęcie procedury NK następuje poprzez wypełnienie formularza A przez przedstawiciela w/w podmiotów. W ciągu 7 dni formularz A zostaje przekazany do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, który ma trzy dni na przekazanie go członkom Zespołu lub grupie roboczej. Grupy robocze zajmują się rozwiązywaniem problemów związanych z występowaniem przemocy w indywidualnych przypadkach poszczególnych rodzin według procedury Niebieskiej Karty.

Zespół Interdyscyplinarny w 2017 r. spotkał się czterokrotnie, natomiast 18 spotkań odbyły grupy robocze. Do przewodniczącego ZI wpłynęło 19 NK –A założonych przez Komendę Powiatową Policji w Bielsku Podlaskim w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie. W 2017 roku łącznie procedura obejmowała 27 kart NK-A z czego 8 NK otwarto w 2016 r. Procedurę NK zakończono w 19 przypadkach w związku z ustaniem występowania znamion stosowania dalszej przemocy oraz w 3 przypadkach o braku zasadności podejmowania działań.

Realizacja poszczególnych celów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Bielsk Podlaski przedstawia się następująco.

Cel strategiczny:

I. Podnoszenie świadomości i wrażliwości mieszkańców Gminy Bielsk Podlaski wobec przemocy w rodzinie:

Zadania/działania:

1. Umieszczono na stronie internetowej Urzędu Gminy informację promującą idee Programu (kampania promocyjna) oraz informacje nt. zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Prowadzono edukację przedmałżeńską przez duchownego członka Zespołu Interdyscyplinarnego.
3. Prowadzono działania profilaktyczne i edukację dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem.

W ramach zajęć w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Łubinie Kościelnym prowadzona jest współpraca z Komendą Policji w Bielsku Podlaskim, zajęcia prowadzone przez policjantów w klasach I „Bezpieczne Wakacje”, „Bezpieczne ferie”, Akademia Bezpiecznego Puchatka- zajęcia na temat bezpieczeństwa, program zdrowia psychicznego „Przyjaciele Zippiego”, pogadanki w klasach z dziećmi i rodzicami na temat zagrożeń jakie niesie Internet „Niebieski Wieloryb” prowadzili wychowawcy, pedagodzy i policjanci, zajęcia edukacyjne „Sala Edukacyjna Ognik” zajęcia wyjazdowe prowadzone przez strażaków PSP Bielsk Podlaski , program antynikotynowej Edukacji Zdrowotnej dla klas IV „Bieg po zdrowie”, Turniej Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, program prozdrowotny „Trzymaj formę” program profilaktyki uzależnień „Znajdź właściwe rozwiązanie” pogadanki w klasach „Czad –cichy zabójca” , program muzyczno – profilaktyczny o napojach energetyzujących i ich szkodliwości, programy prozdrowotne „Zdrowie nietrudne”, „Śniadanie daje moc” , „Radosny uśmiech , radosna przyszłość”.

W Szkole Podstawowej w Augustowie odbył się koncert profilaktyczny dla uczniów Gimnazjum „W pułapce złudzeń” , w klasach 4-6 oraz w gimnazjum we współpracy z Klubem Zdrowia Bielsk Podlaski realizowany był program profilaktyki antynikotynowej, „Bezpiecznie na wsi to podstawa –środki chemiczne to nie zabawa” program realizowany we współpracy z KRUS w Bielsku Podlaskim , odbył konkurs „ Nie daj się zniewolić – nie wszystko ma swoją cenę” dla gimnazjalistów związany z zapobieganiem handlu ludźmi realizowany we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Bielsku Podlaskim, „Zjawisko cyberbullyingu wśród dzieci i młodzieży” pogadanka profilaktyczna dla rodziców przeprowadzona przez pracownika Poradni Psychologiczno Pedagogicznej w Bielsku Podlaskim, warsztaty dla uczniów i rodziców „Dziecko w świecie emocji”, zajęcia dla gimnazjalistów prowadzone przez

przedstawicieli Komendy Powiatowej Policji w Bielsku Podlaskim na temat „Odpowiedzialność karna nieletnich”, debata publiczna realizowana przez Komendę Powiatową Policji- „bezpieczeństwo w szkole”

II. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Zadania/działania:

1. Monitorowanie przez pracowników socjalnych zjawisk występowania przemocy w rodzinie, w razie konieczności udzielano pomocy finansowej.
2. Działania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz w oparciu o procedurę „Niebieskie karty”.
3. Przesyłanie zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa stosowania przemocy fizycznej i psychicznej do Prokuratury Rejonowej w Bielsku Podlaskim
4. Informowanie o możliwości umieszczenia osób doznających przemocy w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Białymstoku.
5. Skuteczne funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Bielsk Podlaski oraz grup roboczych.

III. Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

Zadania/działania:

1. Monitorowanie ofiar zamieszkałych na terenie gminy przez dzielnicowego, interwencje policji w rodzinach, w których wszczęto procedurę „NK”.
2. Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno – edukacyjnych organizowanych przez PCPR w Bielsku Podlaskim (mitingi AA).

IV. Podnoszenie kwalifikacji kadr i doskonalenie współpracy międzyinstytucjonalnej.

1. Udział pracowników pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy w rodzinie w szkoleniach i konferencjach.

Reasumując:

Na terenie Gminy Bielsk Podlaski funkcjonują instytucje zapewniające wszechstronną pomoc rodzinom dotkniętym przemocą domową. Od lat wszystkie instytucje starają się maksymalnie pomóc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych, w tym również dotyczących dzieci. Wysłano do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Bielsku Podlaskim 7 wniosków o poddanie leczeniu przeciwalkoholowemu i określenie zakładu leczniczego. Jak wynika z informacji pracowników socjalnych w roku 2017 r. jedno dziecko przebywało w placówce opiekuńczej – „Moje miejsce” w Białymstoku, drugie dziecko w rodzinie zastępczej spokrewnionej. Środki finansowe na realizację zadań

związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie pochodzą z zasobów własnych poszczególnych instytucji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz środków własnych gminy.

W 2017 roku Ośrodek realizował rządowy program dla rodzin wielodzietnych 3+. Wydał 53 **Karty Dużej Rodziny dla 10 rodzin**.

VI. POTRZEBY OŚRODKA

Należy zaznaczyć, iż przybywa zadań dla pracowników OPS. Pracownicy stykają się coraz częściej z bardzo trudnymi przypadkami wymagającymi pomocy od zaraz (są to sytuacje dotyczące dzieci, osób starszych, osób chorych psychicznie). Coraz częściej pracownicy działają interwencyjnie (po otrzymaniu anonimowych telefonicznych zgłoszeń) i spoczywa na nich większa odpowiedzialność. W celu rozwijania funkcjonującego systemu pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej uważa za potrzebne w szczególności:

- a) podejmowanie działań służących aktywizacji społecznej, zdrowotnej, edukacyjnej oraz zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- b) poszerzanie działań wspierających rodziny w pełnieniu ich podstawowych funkcji, głównie w zakresie opieki i wychowywania dzieci oraz prowadzenia gospodarstwa domowego z wykorzystaniem usług asystenta rodziny, w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawę o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
- c) poradnictwo psychologiczne oraz prawne, skierowane do podopiecznych OPS;
- d) poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi, upośledzeniem umysłowym oraz ich rodzin;
- e) podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry pomocy społecznej (w tym dot. wypalania zawodowego i superwizji oraz uzyskanie specjalizacji II stopnia przez pracowników socjalnych);
- f) prace interdyscyplinarne (wspólne prace dotyczące różnych jednostek);
- g) przeszkolenie pracowników GOPS z przetwarzania danych osobowych przed wejściem RODO
- h) zabezpieczenie środków finansowych na asystenta rodziny.

W celu podejmowania nowych zadań z zakresu pomocy społecznej, przy założeniu pozyskiwania na ich realizację „zewnętrznych” środków finansowych, niezbędne jest także

zabezpieczenie odpowiednich środków w budżecie Gminy z przeznaczeniem na tzw. wkład własny.

KADRA OŚRODKA

Ośrodek zatrudniał:

- 4 specjalistów pracy socjalnej I stopnia
- główna księgowa
- podinspektor do spraw świadczeń rodzinnych,
- 15 opiekunów środowiskowych
- 2 pracowników wykonujących specjalistyczne usługi opiekuńcze
- asystent rodziny
- kierownik GOPS